

دیدگاه رایج درباره کیهان‌شناسی در تاریخ علم درست نیست/ بنیانگذاران کیهان‌شناسی مدرن کیستند

دانیل گراهام استاد دانشگاه بریگام یانگ آمریکا معتقد است: دیدگاه رایج در تاریخ علم در خصوص کیهان‌شناسی و ستاره‌شناسی درست و صحیح نیست و فیلسوفانی چون پارمنیدس و آناکساگوراس بودند که بنیانهای کیهان‌شناسی مدرن را گذاردند.

دانیل گراهام استاد دانشگاه بریگام یانگ آمریکا معتقد است: دیدگاه رایج در تاریخ علم در خصوص کیهان‌شناسی و ستاره‌شناسی درست و صحیح نیست و فیلسوفانی چون پارمنیدس و آناکساگوراس بودند که بنیانهای کیهان‌شناسی مدرن را گذاردند.

به گزارش خبرنگار مهر، دانیل گراهام در کتاب "علم قبل از سقراط: پارمنیدس، آناکساگوراس و ستاره‌شناسی جدید" که توسط انتشارات دانشگاه آکسفورد منتشر شده به بررسی علم پیش از سقراط پرداخته است.

این اثر به بررسی علم و فرضیه‌های علمی پیش از سقراط می‌پردازد. نویسنده در این اثر به بررسی آرای اندیشمندان و فلاسفه پیشاسقراطی از جمله پارمنیدس و آناکساگوراس پرداخته است.

در این کتاب برای اولین بار بیان شده که فیلسوفان پیشاسقراطی در علوم تجربی به ویژه کیهان‌شناسی و ستاره‌شناسی نقش داشته‌اند. این اثر این دیدگاه ضد رئالیستی که معتقد است معرفت علمی تبیین درستی از جهان ندارد را به چالش می‌کشد.

یک دیدگاه رایج وجود دارد که بر اساس آن فیلسوفان پیشاسقراطی نظام و تفکری که بتوان آنرا علوم تجربی نامید ندارند. از اینرو تفکر رایج این است که ستاره‌شناسی و کیهان‌شناسی به عنوان اولین علم تجربی در یونان باستان تا زمان افلاطون شکل نگرفته بود و توسعه نیافته بود. اما گراهام معتقد است که فیلسوفان پیشاسقراطی در علوم تجربی و به ویژه ستاره‌شناسی سهمی داشته‌اند.

دانیل گراهام استاد فلسفه دانشگاه بریگام یانگ آمریکا در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد محورهای اصلی این کتاب و فرضیه خود در آن گفت: پرسش اصلی در این کتاب این بوده که از چه زمانی ستاره‌شناسی مدرن آغاز شده است.

وی افزود: بیشتر متون و آثار مربوط به چهار قرن پیش از میلاد مسیح برآنند که وقتی نظریه پردازان توانستند که مدل‌های ریاضی را گسترش دهند توانستند محاسباتی درباره حرکت اجرام آسمانی صورت دهند.

وی تصریح کرد: استدلال من این است که این زمانبندی مطرح شده درست و صحیح نیست. یعنی اینکه مطالعات مربوط به علم ستاره‌شناسی به 4 قرن پیش از میلاد مرتبط دانسته شود درست نیست. 490 سال پیش از میلاد مسیح، پارمنیدس شعری نوشت و در آن شعر دیدگاههای معاصران خود درباره کیهان‌شناسی را مورد انتقاد قرار داد.

مؤلف کتاب "علم قبل از سقراط" افزود: پارمنیدس در واقع در کیهان شناسی خود که به زبان شاعرانه نیز گفته از ماه به عنوان شیئی نورانی نام می برد که نورانی بودن آن به این علت است که بازتاب دهنده نور خورشید است. در واقع او این نکته را بیان می کند که طرف نورانی ماه رو به خورشید است.

استاد دانشگاه بریگام یانگ آمریکا تأکید کرد: همچنین در 478 پیش از میلاد فیلسوف مطرح آناکساگوراس کسوف را در آتن رصد کرد.

وی تصریح کرد: همچنین پارمنیدس بر اساس محاسبات خود توانست اندازه و شکل ماه را محاسبه کند و توانسته بود به طور دقیق کسوف و خسوف را شرح و تبیین کند.

مؤلف کتاب "علم قبل از سقراط" افزود: اگرچه پیش فیلسوفان یونان دیدگاههای مختلفی درباره نور ماه و خسوف و کسوف بیان کرده اند ولی اولین بار پارمنیدس بود که نور ماه را به طور دقیق تبیین کرد. در واقع هیچ کسی پیش او از نتوانسته بود به طور دقیق در مورد نور ماه مطلب دقیق و صحیحی بیان کند.

وی یادآور شد: همچنین بررسی آراء و آثار آناکساگوراس نشان می دهد که او درک و فهم درستی از پدیدهها داشته است. برای نمونه در حالی که فیلسوفان ابتدایی اجرام آسمانی را از جنس نور می دانستند که در آسمان شناور هستند، آناکساگوراس بر اساس دانشی که در مورد ماه داشت معتقد بود که اجرام آسمانی از جنس مواد سنگی است.

استاد دانشگاه بریگام یانگ آمریکا تأکید کرد: در سال 466 پیش از میلاد زمانی که شهاب سنگی به شمال یونان اصابت کرد مردم دریافتند که نظریه کیهان شناسی آناکساگوراس درست بوده است.

وی یادآور شد: در واقع دیدگاههای فیلسوفانی چون پارمنیدس و آناکساگوراس در زمینه کیهان شناسی از چهار قرن پیش از میلاد تا زمان حاضر نیز معتبر بوده است.

این استاد فلسفه در پایان تأکید کرد: در واقع این کتاب نشان می دهد که دیدگاه رایج در تاریخ علم در خصوص کیهان شناسی و ستاره شناسی درست و صحیح نیست و فیلسوفانی چون پارمنیدس و آناکساگوراس بودند که بنیانهای کیهان شناسی یونانی و متعاقباً مدرن را بنا نهادند.